

Steun vluchtelingen die in Griekenland aankomen

Sinds de deal tussen de EU en Turkije¹ van maart 2016 zijn de opvangkampen voor migranten en vluchtelingen die op de Egeïsche eilanden van Griekenland aankomen, openluchtgevangenissen geworden. Volgens de overeenkomst moeten alle nieuwe illegale migranten die vanaf 20 maart 2016 vanuit Turkije naar de Griekse eilanden zijn gekomen en in Griekenland geen asiel hebben aangevraagd, of degenen van wie de asielaanvraag geweigerd wordt, naar Turkije worden teruggestuurd. Drie winters lang werden mensen die naar bescherming hunkeren, onder wie veel kinderen, gedwongen om in ongezonde, onveilige en erbarmelijke omstandigheden te leven. De voorbije drieënhalve jaar boekte Griekenland amper vooruitgang in de opvang van migranten en vluchtelingen volgens de minimale normen en procedures waarop ze volgens de EU-wetgeving recht hebben. Andere lidstaten waren niet bereid om mee hun verantwoordelijkheid te nemen en migranten en vluchtelingen vanuit Griekenland te verhuizen, waardoor ze een onhoudbare druk legden op een land dat reeds gebukt gaat onder besparingsmaatregelen en economische crises. Intussen houdt Turkije de hele EU in zijn greep en dreigt het 'de poorten te zullen openen' voor de bijna 3,5 miljoen vluchtelingen die er verblijven. Volgens een rapport van Amnesty International dwingt Turkije bovendien Syrische vluchtelingen om terug te keren naar hun door oorlog verscheurde land, soms met handboeien om, nadat ze met geweld bedreigd of misleid zijn en een overeenkomst van 'vrijwillige terugkeer' hebben ondertekend. Dat laatste is een schending van het *beginsel van non-refoulement*, zodat deze mensen over land of zee de gevaarlijke reis naar Griekenland moeten maken.

Vergeleken met 2018 is het aantal aankomsten over zee in Griekenland toegenomen. In september 2019 kwamen er volgens de UNHCR 10.551 mensen op de Egeïsche Eilanden aan. In juli en augustus 2019 waren er dat 12.720. Zo'n 5% zijn alleen reizende of van hun ouders gescheiden kinderen, vooral uit Afghanistan en Syrië. Kamp Moria op Lesbos was gebouwd om 3.000 vluchtelingen op te vangen, maar momenteel zitten er meer dan 10.000. Naar schatting 80% van de bewoners zijn Afghanen, die allicht in aanmerking komen voor het statuut van vluchteling. In het kamp op het eiland Samos zitten volgens de UNHCR zeven keer meer vluchtelingen dan het aankan. Gezinnen slapen op karton op betonvloeren. Mensen staan uren in de rij voor voedsel, water en een douche. Kinderen gaan niet naar school; hun ouders kunnen geen werk zoeken, ook al zou het hen wettelijk toegestaan zijn om te werken. Ze geraken amper aan medische hulp en de asielprocedure, met inbegrip van juridische bijstand, is een lijdensweg. De tenten en geïmproviseerde constructies die de vluchtelingen zelf bouwen omdat er voor hen niet genoeg volwaardige woningen zijn, zijn door de regen weggespoeld. Door de mensonwaardige omstandigheden in de kampen lopen vrouwen en meisjes een ernstig risico op gendergebaseerd geweld. De UNHCR meldde dat vrouwen geregeld het slachtoffer zijn van seksueel geweld en uiterst kwetsbaar zijn om ten prooi te vallen aan mensenhandelaars.

De EU heeft onvoldoende inspanningen geleverd om garant te staan voor de mensenrechten van deze mensen die binnen onze grenzen bescherming zoeken, en grenslanden als

¹ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/pdf>

Griekenland, Italië en Spanje staan er bij de opvang van asielzoekers alleen voor. Griekenland kreeg van de EU de afgelopen jaren onvoldoende steun om het leed van de mensen die in deze openluchtgevangnissen vastzitten, te verlichten. Het gebrek aan solidariteit sterkt bovendien de conservatieve Griekse regering in de overtuiging om een nieuwe asielwet aan te nemen die de fundamentele mensenrechten zal inperken. Wat nodig is, zoals blijkt uit de tijdelijke oplossingen die ten overstaan van Malta zijn bereikt, is duurzame en gezamenlijke steun aan vluchtelingen in heel de EU. Dit betekent dat migranten en vluchtelingen op een billijke manier over alle lidstaten van de EU gespreid moeten worden, waarbij men rekening houdt met de voorkeurlanden, de familie- en gemeenschapsbanden van de vluchtelingen, alsook met de relatieve grootte en het bbp van de lidstaten.

Twee wettelijke instrumenten die de kern van het probleem vormen, zijn dringend aan een grondige herziening toe. De Dublin III-Verordening, die de verantwoordelijkheid voor asielzoekers bij de lidstaat legt waar ze het eerst binnenkomen, zorgde voor veel menselijk leed in de zuidelijke en mediterrane lidstaten van de EU, waaronder Griekenland. De deal tussen de EU en Turkije had een soortgelijk effect, door een onhoudbare druk te leggen op het reeds bijzonder kwetsbare asielsysteem van Griekenland. Door deze deal was de EU overgeleverd aan de grillen van de Turkse regering en bleef ze blind voor de schending van de mensenrechten in dat land. De EU mag haar grensbeheer niet langer in handen geven van derde grenslanden als Turkije en Libië, en moet vluchtelingen garanderen dat ze langs een wettelijke weg een land kunnen binnenkomen, onder meer via verhuizing binnen de EU, hervestiging van buiten de EU, programma's rond humanitaire visa en het gebruik van de Richtlijn tijdelijke bescherming.

De Europese Groene Partij bevestigt opnieuw de terzake aangenomen resolutie op de Council van 2018 in Antwerpen en

1. Roept de Europese Commissie en de Griekse regering op om onmiddellijk financiële en andere middelen vrij te maken om de humanitaire ramp op de Egeïsche eilanden te verlichten voordat de winter van 2019 er de leefomstandigheden nog erger maakt.
2. Roept de Europese Commissie op om Griekenland bij die operatie te helpen.
3. Roept de EU en haar lidstaten op om het eens te geraken over een ambitieuzer hervestigingsprogramma en een eerlijke spreiding over de EU, op basis van de voorkeurlanden, de familie- en sociale banden van de asielzoekers en het bbp, de bevolkingsgrootte en de oppervlakte van de lidstaten.
4. Dringt er bij de EU op aan om meer veilige corridors naar Europa te maken, met inbegrip van vlottere gezinshereniging.
5. Roept de EU en de Turkse regering op om de bescherming van Syrische vluchtelingen in Turkije te waarborgen, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare groepen, zoals LGBTIQ-vluchtelingen.

6. Roept de Griekse regering op om de lopende hervormingen van de asielwetgeving die het recht op asiel schenden, stop te zetten.
7. Roept de EU-lidstaten op om zich uit de Deal tussen de EU en Turkije terug te trekken maar tegelijk financiële steun te blijven verlenen voor de Syrische vluchtelingen in Turkije.
8. Roept op om te stoppen met de deportatie van Syrische vluchtelingen in Turkije, aangezien zij gedwongen worden om naar Noord-Syrië te verhuizen. De Turken, Syriërs en Koerden mogen niet dienen als pasmunt in onderhandelingen met Turkije over gezamenlijke steun voor vluchtelingen.
9. Roept de EU-lidstaten op om dringend werk te maken van de hervorming van de Dublin III-Verordening, om te komen tot een systeem waarin de verantwoordelijkheid eerlijk tussen de lidstaten verdeeld wordt, zoals het Europees Parlement in zijn voorstel vraagt.
10. Verwelkomt het initiatief van het Finse voorzitterschap om een 'coalition of the willing' te smeden, die ervoor moet zorgen dat het recht op de aanvraag van asiel in de EU gewaarborgd is voor migranten die op de Middellandse Zee gered worden.